

Responsieve en veerkrachtige netwerken: solide basis van een sterke veiligheidscultuur

Colloquium van het Strategisch Defensiecomité
19 april 2023

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

1.

Antwerpen: strategische ligging

Strategische ligging haven: toen...

Zicht op Antwerpen in 1598, door J. Hoemagel

Antwerpse haven tussen 1614 and 1652

Winston Churchill,
Antwerpen,
Oktober 1914

Lossen van olievaten van Brits-
Canadees Cargoschip, Antwerpen,
30/11/44

... en nu

- **Logistieke hub** voor goederenstromen uit de hele wereld: dens en divers infrastructuurnetwerk
- Motor **economische welvaart**
- Zeer dichtbevolkt / zeer groot en 'wisselend' aantal werknemers
- Groot **militair strategisch** belang

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

Beknopte risico-analyse

→ 'Statische' risico's:

Petrochemische cluster, kerncentrale, haven, infrastructuur (haveninfrastructuur, spoorwegen, waterwegen, autowegen,...)

→ 'Dynamische' risico's:

- Globalisering & openheid (stromen van mensen, goederen: doelwit cybercrime, belang integriteit en toegangscontrole)
- Drugtrafiek
- Weersextremen (droogte) door klimaatverstoring,
- Nieuwe energiebronnen → complexe nieuwe risico's: waterstof, ammoniak, windturbines
- Omgevingsschade: PFAS, ...
- Maatschappelijke polarisatie in disruptieve tijden van transitie

→ Antwerpse regio: **pionier** inzake "veiligheidscultuur"

Gouverneur
Provincie Antwerpen

Cathy Berx

2.

Robuust netwerk civiele veiligheid – *safety*

Rol van de gouverneur als commissaris federale regering

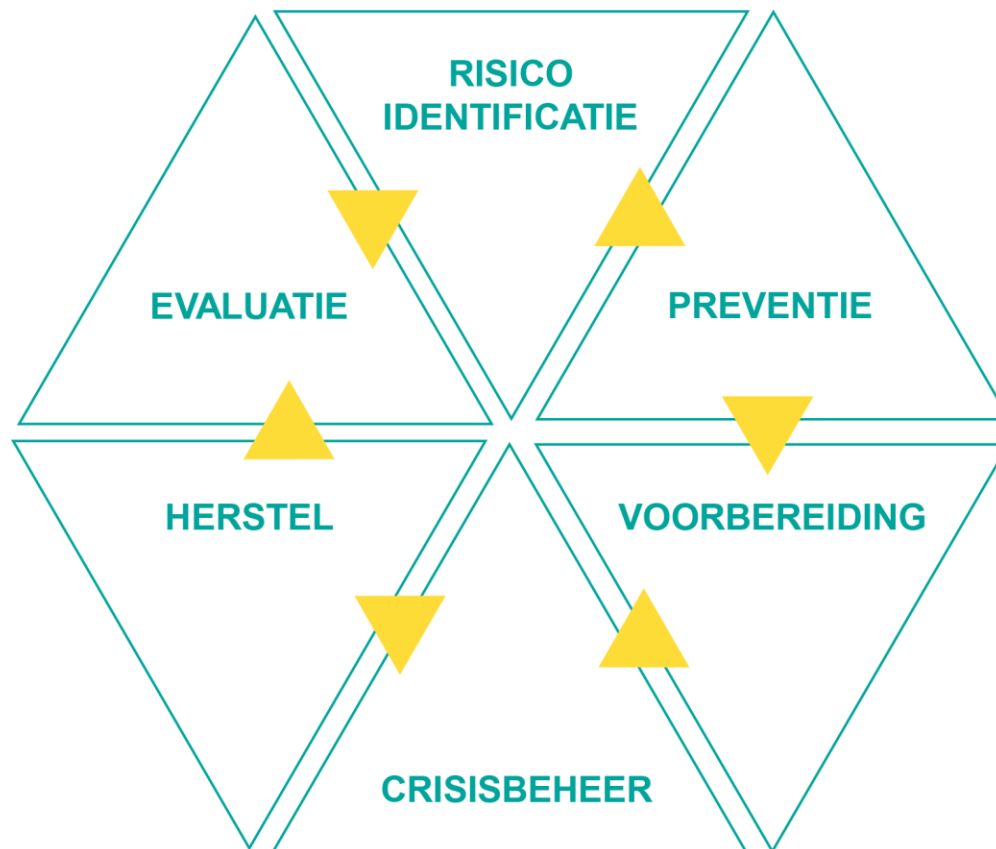
Civiele veiligheid/safety:

- **Noodplanning en crisisbeheer**
- Hulpverleningszones: selectie, evaluatie Zonecommandant & samenwerking met en tussen HVZ
- SEVESO/nucleair-fonds (middelen industrie/ENGIE voor investeringen ter voorkoming en beheer seveso-gerelateerde en nucleaire incidenten/ongevallen)
- Samenwerking burgemeesters: opleiding, overleg, werkbezoeken
- Samenwerking NCCN/ADCV
- Samenwerking/kennisuitwisseling collega-gouverneurs: conferentie van gouverneurs, klankbord nieuwe wet- en regelgeving (IBOBBO)
- Samenwerking en overleg industrie
- Opleiding en vorming: Campus Vesta

Noodplanning & crisisbeheer

1. Risicocyclus

Bron: Nationaal Crisiscentrum

Gouverneur
Provincie Antwerpen

Cathy Berx

Noodplanning & crisisbeheer

2. Netwerk = key

Gouverneur
Provincie Antwerpen

Cathy Berx

Noodplanning & crisisbeheer

3. Federale dienst Noodplanning van de gouverneur

Provinciaal civiel-veiligheidsbeleid:

- **Vorbereiding, deelname, opvolging Provinciale Veiligheidscel(PVC)**
- **Opmaak nood- en interventieplannen**
- Oefenbeleid
- Crisisbeheer en Crisis- en risicocommunicatie (BE-Alert)
- Ondersteuning lokale besturen en partnerorganisaties
- Professionalisering werkveld (NPC + D5)
- Multidisciplinaire samenwerking
- Grensoverschrijdende samenwerking (Nederland)
- ...

Essentiële schakel in het ***ecosysteem civiele veiligheid***
(+ noodplanningscoördinatoren, operationele diensten, bedrijven, kennisinstellingen,...)

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

Noodplanning & crisisbeheer

4. Provinciale Veiligheidscel (PVC)

Wettelijk voorgeschreven netwerk cruciale veiligheidspartners:

- Provinciegouverneur (voorzitter)
- D1 - hulpverleningsoperaties van de brandweer
- D2 - medische, sanitaire en psychosociale hulp
- D3 - politieel beheer van de plaats van de noodsituatie
- D4 - logistieke steun (civiele bescherming/defensie)
- D5 - informatie aan de bevolking (crisiscommunicatie)
- Parket

Knelpunten, uitdagingen, overlegde en gedeelde antwoorden inzake noodplanning en crisisbeheer.

Robuust netwerk civiele veiligheid – safety

5. Nood- en Interventieplannen

Algemeen Nood –en Interventieplan (ANIP)

Bijzondere Nood –en Interventieplannen (BNIP's)

- Specifieke risico's – specifieke voorbereidingen- specifieke procedures en partners
- Voor risico's in en om haven: Seveso, nucleair (provinciale vertaling nationaal nucleair noodplan én afstemming met Oost-Vlaanderen), Benedenzeeschelde, Terro, Spoorwegincidenten,...
- Voorwerp van verdere reflectie/onderzoek: *geïntegreerd BNIP voor haven en zijn petrochemische cluster met oog voor interferentie en interactie tussen risico's* → cf. ook brandweernetwerk Zeehaven Schelde
(HVZ Antwerpen/Waasland-Industrie, met bijdrage Seveso-fonds)

Gouverneur
Provincie Antwerpen

Cathy Berx

Crisisbeheer bij provinciale fase

6. Provinciaal Coördinatie Comité (CC-Prov)

- Gouverneur (voorzitter)
- Vertegenwoordiging D1, D2, D3, D4 en D5
- Vertegenwoordiging Dienst Noodplanning
- Eventueel aangevuld met experts

- Nood –en Interventieplannen ter beschikking (crisisportaal)
- Vertrouwd netwerk van mensen die op elkaar ingespeeld zijn
- Proces als pijler veiligheidscommunity:
Gedeelde taal & methodologie: IBOBBO; overleg, samen oplossingen zoeken, oefenen en evalueren, verbeterpunten definiëren en integreren,...

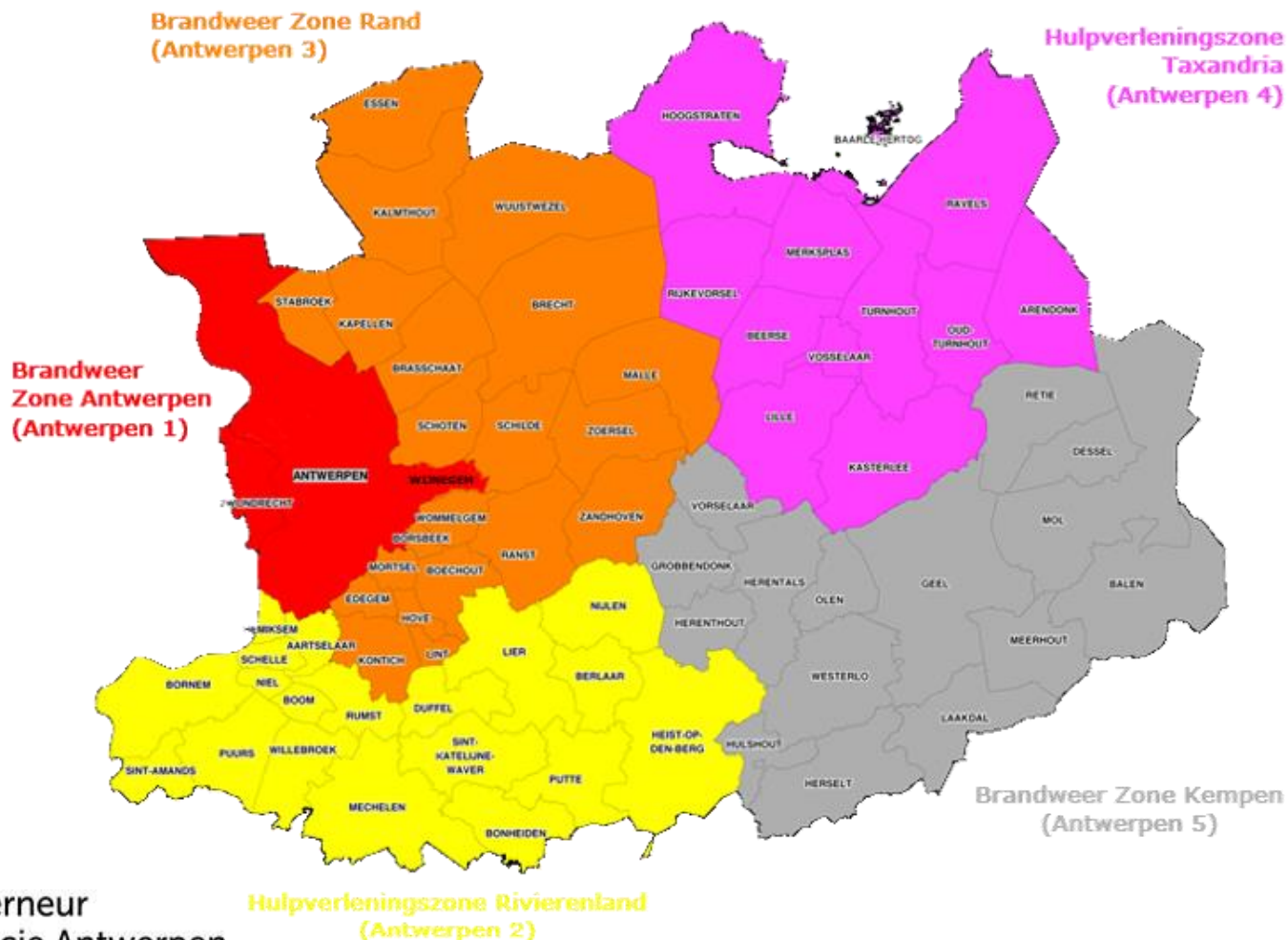
→ **Kennis**/waardering van elkaars **werking/bevoegdheden/competentie** & goede **organisatiestructuur** = **key** om crisissituaties **samen** efficiënt het hoofd te bieden.

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

Noodplanning & crisisbeheer

7. 5 netwerk-gedreven Hulpverleningszones Antwerpen

Gouverneur
Provincie Antwerpen

Cathy Berx

3.

Robuust netwerk positionele veiligheid - *security*

Rol van de gouverneur als commissaris federale regering

Politionele veiligheid:

- Preventie
- Openbare orde & (verkeers)veiligheid
- Bestuurlijke handhaving ondermijnende criminaliteit
- Toezicht en Politie
- Wapens

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

Robuust netwerk politionele veiligheid - security

1. Antwerps netwerk politionele veiligheid en concrete acties

- Provinciaal Veiligheidsoverleg (PVO):
 - Gouverneur/procureur-generaal (voorzitters)
 - Parket
 - DIRCO
 - DIRJUD
 - Korpschefs van politiezones uit de 3 regio's
 - Verbindingsambtenaren van politie
 - Burgemeesters
 - Campus Vesta
- Provincie-brede aanpak ondermijnende criminaliteit: rol ARIEC
- Stroomplan 2.0
 - Strijd tegen drugs
 - Meldpunt drugsplantages, drugslabo's en dumping afval

Robuust netwerk positionele veiligheid - security

2. International Ship & Port Facility Security

- Nationale Autoriteit Maritieme Beveiliging: verantwoordelijk voor het algemeen veiligheidsbeleid op zee
 - Lokale Comités Maritieme Beveiliging: lokale comités voor de grote havens van België, waaronder Antwerpen
- + defensie & Antwerpse Provinciecommandant

4.

Burgerparticipatie

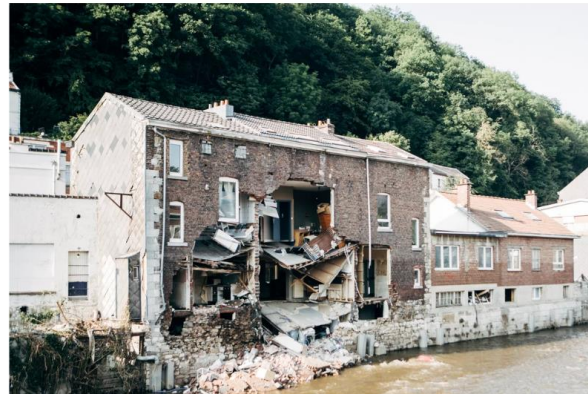
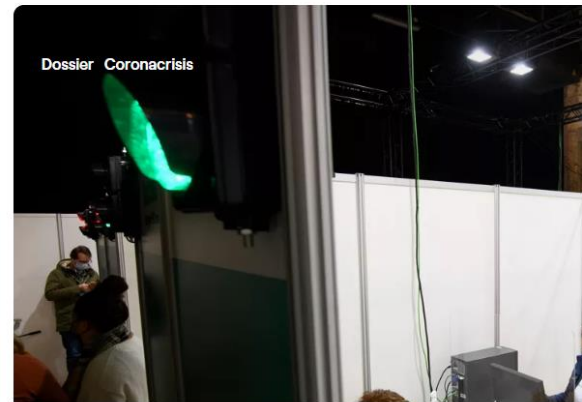
Burgerparticipatie – van BIN naar brede burger-veiligheidsnetwerken

1. Vrijwilligers in tijden van crises

vr̄ nws

van je horen

Archleffoto
CLI

Meer dan helft vrijwilligers uit vaccinatiecentra Turnhout en Weelde willen zich blijven engageren na corona

In het vaccinatiecentrum van Turnhout stellen een 30-tal organisaties zich vanavond voor aan heel wat vrijwilligers die actief waren in de vaccinatiecentra van Weelde en Turnhout. "Bijna de helft van onze vrijwilligers van het vaccinatiecentrum wil zich blijven inzetten als vrijwilliger, daarom organiseren we een avond om uitleg te geven over verschillende

Laakdal

☆ Maak van Laakdal jouw startgemeente! [KLIK HIER.](#)

© RTV

Vrijwilligers helpen burgers om zich te wapenen tegen cybercrime

Geel, Laakdal, Meerhout - Er gaat geen dag voorbij of cybercriminelen hebben weer een nieuwe methode gevonden om je je gegevens of geld te ontfutselen. Politiezone Geel-Laakdal-Meerhout zet twaalf vrijwilligers in die burgers weerbaarder moeten maken.

Hans Otten

Dinsdag 29 maart 2022 om 13:12

Mieke Janssen uit Geel werd het slachtoffer van een vaak gebruikte oplichtingsmethode op sociale media. "Ik had een bed te koop geplaatst op Marketplace van Facebook. Binnen de minuut reageerde ene Ernesto dat hij het bed absoluut wilde hebben en daarom zelfs 10 euro meer wilde geven. Zijn voorwaarde was wel dat de levering zou gebeuren via een transportdienst waarmee hij eerder samenwerkte. Die zou contact nemen via WhatsApp."

Burgerparticipatie – ook voor safety

2. Werken aan brede veiligheidscultuur: voor, door én met burgers en de brede civiele samenleving

- Regelgevend kader om burger te betrekken bij noodplanning en crisisbeheer
- Nieuwe focus/taak gouverneurs: lokale besturen ondersteunen bij de implementatie/toepassing in de praktijk
- 'Stakeholdermanagement': 'detectie' en samenwerking met groot en divers aantal actoren
- Burgerparticipatie: bottom-up in een optimale context (ontzorging voor risico's: verzekering, rechtvaardigheid in de steun aan slachtoffers, bescherming vrijwilligers...)
- Maximale betrokkenheid in de volledige risicocyclus

Burgerparticipatie – Nationale Reserve

3. Werken aan uitgebreide Nationale Reserve

*"Idealiter maakt die reserve deel uit van een breder project om de **veerkracht** van ons land te **vergroten**. (...)*

*Een **territoriale reservestrijdkracht** is een eerste stap om onze **maatschappij opnieuw weerbaarder** te maken tegen de crisissen die onvermijdelijk zullen opdoemen.*

*Ze moet deel uitmaken van een **brede veiligheidsstrategie**, met oog voor **andere domeinen** zoals onderwijs, industrie en klimaatverandering.*

*Ze zou deel uit kunnen maken van een **brede burgerdienst**."*

De Tijd, 30 maart 2023

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

5.

Defensie in provincie Antwerpen

Defensie in provincie Antwerpen: partner en steunpilaar

- Covid-19: ondersteuning in woonzorgcentra
- Inzet terro: ondersteuning onder bevoegdheid van politie
- Steun aan de douane (strijd tegen drugs)
- Beveiliging nucleaire sites
- Inzet speciale eenheden in overleg met Port Security Officers om de zwakke punten in beveiliging van bedrijfsterreinen te testen:
 - Enthousiaste medewerking van de bedrijven
 - Goed voorbeeld van netwerkvorming
 - Voldoet aan maatschappelijk belang van een veilige haven
- Beveiliging NAVO pijpleidingen

Gouverneur
Provincie Antwerpen

Cathy Berx

6.

Afsluitend...

Alles staat of valt met 'readiness' en veerkracht

- Mensen maken het verschil:
 - Ga steeds uit van/heb **vertrouwen** in de kracht van partners
 - Bouw aan netwerken die elkaar versterken en aanvullen
 - (H)erken de expertise, competentie en onderlinge afhankelijkheid van partners
- Possibilisme:
 - Denk in termen van mogelijkheden en oplossingen
 - Beperkingen en limieten zijn een belangrijk start- geen eindpunt
- Durf:
 - Denk out-of-the box
 - Betrek de civiele maatschappij

→ Wees alert voor nieuwe risico's; eerlijk en duidelijk over doelstellingen. Laat (veel) ruimte voor uitvoering aan & ondersteun 'het terrein', hulpdiensten en burgerinitiatieven.

Bedankt!

Contact:

Gouverneur Cathy Berx
Koningin Elisabethlei 22
2018 ANTWERPEN

Cathy.Berx@provincieantwerpen.be